הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שצג שצד

שצג דִּין עֵרוּב בְּיוֹם טוֹב שֶׁחָל בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְדִין בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת לְעֶרֶב. וּבוֹ ג׳ סְעִיפִים:

א (א) [א]אֵין מְעָרְבִין עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת וְשִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת (ב) בְּיוֹם טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת. (ג) וְאִם שָׁכַח וְלֹא עֵרַב מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְחָלוּ שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי וְיוֹם שִׁשִּׁי, [*] [ב]יְעָרֵב בְּיוֹם טוֹב (ד) עַל תְּנַאי, שֶׁ[ג]אִמַּר אִם הַיּוֹם חל (ה) יִהְיֶה זֶה עֵרוּב וְאִם הַיּוֹם קֹדֶשׁ אֵין בְּדִבְרֵי כְּלוּם, (ו) וּלְמָחָר (ז) יֹאמַר אִם הַיּוֹם קֹדֶשׁ הֲרֵי עֵרַבְתִּי מֵאֶתְמוֹל וְאִם הַיּוֹם חל יִהְיֶה זֶה עֵרוּב. וְהֲנֵי מִלֵּי (ז) בִּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גָּלֻיּוֹת, אֲבָל בִּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לֹא, [ג]דְּכִיוָמָא אֲרִיכְתָּא דָּמְיָא (ח) (וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תקכ״ח (ס״כ)):

ב אֶחָד עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת וְאֶחָד שִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת (ט) [ד]מְעָרְבִין אוֹתָם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, (י) [ה]וַאֲפִלּוּ אִם כְּבָר קִבֵּל עָלָיו תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת. (יא) [ו]וְיֵשׁ אוֹסְרִים (יב) אִם קִבֵּל עָלָיו תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת: **ג** (יג) [ז]עֵרֶב לִשְׁנַיִם, לְאֶחָד מִבְּעוֹד יוֹם וְנֶאֱכַל הֶעֵרוּב בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וּלְאֶחָד עֵרֶב בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, שְׁנֵיהֶם קָנוּ עֵרוּב, שֶׁלְּאוֹתוֹ שֶׁנֶּאֱכַל עֵרוּבוֹ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת (יד) אָנוּ חוֹשְׁבִים אוֹתוֹ לַיְלָה, וּלְאוֹתוֹ שֶׁהִנִּיחַ עֵרוּבוֹ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת (טו) חוֹשְׁבִים אוֹתוֹ יוֹם. (טז) * [ח]אֲבָל אִם עֵרַב עָלָיו בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וְנֶאֱכַל עֵרוּבוֹ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, אָסוּר:

שצד סְפֵק עֵרוּב מַה דִּינוֹ. וּבוֹ ג׳ סְעִיפִים:

א [א]סְפֵק עֵרוּב, כְּגוֹן (א) סָפֵק אִם הָיָה קַיָּם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת אִם לָאו, מֻתָּר, וְהוּא שֶׁהָיָה לוֹ חֶזְקַת כַּשְׁרוּת כְּגוֹן שֶׁהִנִּיחוּ שָׁם וְאֹרַע בּוֹ סָפֵק. * [ב]אֲבָל אִם לֹא הָיָה לוֹ חֶזְקַת כַּשְׁרוּת (ב) כְּגוֹן סָפֵק אִם הֻנַּח שָׁם

א משנה עירובין ל״ה (ע״א) וּכְרַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן. ב מַשְׁמָעוּת הַגְּמָרָא שָׁם ל״ו (ע״א).

א בְּרַיְיתָא בַּיצָה ט״ז (ע״ב) וּכְתַנָּא קַמָּא. ב שָׁם בַּגְּמָרָא (ז׳ [י״ז] (ע״א) וּכְרָבָא וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הָרִי״ף (ט:) וְהָרֹא״ש שָׁם (פרק ב סי׳ ט). ג שָׁם. ד מִשְׁנָה שַׁבָּת ל״ד (ע״א) וּבַגְּמָרָא בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה וּפֵרוּשׁ רַשׁ״י (ד״ה בעירובי) וְתוֹסָפוֹת שָׁם (ד״ה לא) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים. ה טוּר בְּשֵׁם רַבֵּנוּ שְׁמַרְיָה וְהַפַּרְדְּכִי (שבת סי׳ רצ) גַּם בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יוֹאֵל. ו שָׁם בַּפַּרְדְּכִי בְּשֵׁם מִקְצָת תַּלְמִידָיו וְשָׁחֲזַר בּוֹ הָרַב. ז מֵימְרָא דְּרַבָּה בְּשַׁבָּת ל״ד (שם) וְעֵרוּבִין (מ״ו) (ע״ר) (ע״א). ח רַבֵּנוּ יוֹנָה שָׁם בְּשַׁבָּת (הובא בראש״ש פרק ב סי׳ כב).

בַּאֵר הַיֵּטֵב

א (ג) יֹאמַר. עַל אוֹתוֹ הַפַּת. טוּר. דְּהוֹאִיל וְעָבִיד בַּיּוֹם כְּבָר מְצִוֶּה לְיַעֲבֵד בָּהּ מִצְוָה אַחֲרִיתָא כְּמוֹ שֶׁכָּתַב סִימָן שצ״ד (ס״ב) בְּהַגָּ״ה, וְכָל שֶׁכֵּן כָּאן דְּתַרְוַיְיהוּ חָדָא מִצְוָה דַּעֲרוּב נִיתְּנוּ. ט״ז (סק״ג) עַיֵּן שָׁם: **ב** (ג) וְיֵשׁ אוֹסְרִים. עַיֵּן ט״ז (סק״ד) מַה שֶּׁהִקְשָׁה עַל דַּעָה זוֹ, וְהַיַּד אַהֲרֹן מְיַשְּׁבוֹ בְּטוֹב, עַיֵּן שָׁם:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [בשו״ע] יְעָרֵב בְּיוֹם טוֹב עַל תְּנַאי. הֶרְמַב״ם פֶּרֶק ו׳ מֵהִלְכוֹת יוֹם טוֹב (הט״ו) חוֹלֵק בָּזֶה. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת בֵּית אֶפְרַיִם סִימָן נ״א מַה שֶּׁכָּתַב בְּעִנְיָן זֶה. וּמַה שֶּׁכָּתַב (ס״ב) וַאֲפִלּוּ כְּבָר קִבֵּל עָלָיו תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת, עַיֵּן לְעֵיל סִימָן רס״א (ס״ד) שֶׁלְּכְאוֹרָה מַשְׁמַע לְהַפֵּךְ. וְעַיֵּן בְּבֵרכֵי יוֹסֵף (סק״ב) מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה:

בְּאוֹר הֲלָכָה

ג * אֲבָל אִם עֵרַב וְכוּ׳. אִמְרִינַן בְּשַׁבָּת דַּף ל״ד (ע״ב ודף לה.) דְּכַד שְׁלִים בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יְהוּדָה מַתְחִיל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יוֹסֵי, וּלְפִי זֶה אִם **הִנִּיחַ הֶעָרוּב בְּזְמַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יְהוּדָה וְנֶאֱכַל בְּזְמַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יוֹסֵי קָנָה מִמָּה נַפְשָׁךְ**, דְּלְרַבִּי יְהוּדָה הֲרֵי נֶאֱכַל בַּלַּיְלָה וּלְרַבִּי יוֹסֵי הֲרֵי הֻנַּח בַּיּוֹם:

א * אֲבָל אִם לֹא הָיָה לוֹ חֶזְקַת כַּשְׁרוּת וְכוּ׳. עַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א (ד״ה ספק) דְּמִקּוֹרוֹ הוּא מַהָא דְּאִמְרִינַן בְּעֵרוּבִין ל״ו (ע״א) אֲבָל עֵרַב בִּתְרוּמָה סָפֵק

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

כְּשֶׁעֵרְבוּ לַחֲצָאִין (לג) שֶׁגָּלוּ דַּעְתָּם שֶׁאֵין רוֹצִין לִהְיוֹת מְשֻׁתָּפִין:

א (א) אֵין מְעָרְבִין וְכוּ׳. מִפְּנֵי (ב) שֶׁנִּרְאֶה כְּמְתַקֵּן בְּיוֹם טוֹב לְצָרְכּוֹ מָחָר. וְאִם שָׁכַח וְעֵרַב, יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק אִם מְהָנֵי [פְּרִי מְגָדִים (משׁ״ז סק״א)]: (ב) בְּיוֹם טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת. בֵּין (ג) שָׁחָל שְׁנֵי הַיָּמִים יוֹם חֲמִישִׁי שִׁשִּׁי אוֹ שִׁשִּׁי וְשַׁבָּת, אֶלָּא יָנִיחַ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב: (ג) וְאִם שָׁכַח וְלֹא עֵרַב. פֵּרוּשׁ, בְּיוֹם טוֹב דְּעִלְּמָא, וְלֹא בְּעֶרֶב שַׁבָּת: (ד) עַל תְּנַאי. וּבְלֹא בְּרָכָה. בִּרְכֵּי יוֹסֵף בְּסִימָן (תקכ״ח) [תקכ״ז] (סק״י): (ה) יִהְיֶה זֶה עֵרוּב. לְצָרְכּוֹ (סק״ב): (ו) וּלְמָחָר יֹאמַר. עַל אוֹתוֹ הַפַּת. (ז) שֶׁאִם יֹאמַר עַל פַּת אַחֵר, יִצְטָרֵךְ לִשְׁמֹר גַּם הַפַּת הָרִאשׁוֹן שֶׁיִּהְיֶה קַיָּם עַד שֶׁחָשְׁכָה לֵיל שַׁבָּת, דְּשֶׁמָּא יוֹם אֶתְמוֹל הָיָה חל וְחָל עֵרוּבוֹ וְצָרִיךְ שֶׁיִּתְקַיֵּם עַד כְּנִיסַת שַׁבָּת: (ז) בִּשְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גָּלֻיּוֹת. דְּמִן הַתּוֹרָה קְדוּשׁ רַק יוֹם אֶחָד, וְהַשֵּׁנִי מִשּׁוּם סְפֵקָא: (ח) וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תקכ״ח. דְּשָׁם מְבֹאָר דְּאִסּוּר הַנַּחַת עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת בְּיוֹם טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת הוּא אֲפִלּוּ אִם הִנִּיחַ עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין: **ב** (ט) מְעָרְבִין אוֹתָהּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. עַיֵּן לְעֵיל סִימָן רס״א סָעִיף א׳ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק יא) וּבְאוּר הֲלָכָה (ד״ה עירובי חצירות) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם: (י) וַאֲפִלּוּ אִם כְּבָר וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁכְּבָר קִבֵּל עָלָיו (ה) קֹדֶם שֶׁנַּעֲשָׂה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, דְּאִיכָּא תַּרְתֵּי לְרֵיעוּתָא, אֲפִלּוּ הָכִי שָׁרֵי: (יא) וְיֵשׁ אוֹסְרִים אִם קִבֵּל וְכוּ׳. וּלְדִידְהוּ אָסוּר מִפְּנֵי הַקַּבָּלָה (ו) אֲפִלּוּ עַדַיִן לֹא הִגִּיעַ זְמַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. וְטַעְמָם, דְּכֵיוָן שֶׁקִּבֵּל עָלָיו בְּפֵרוּשׁ, חָמוּר דָּבָר זֶה יוֹתֵר מִזְּמַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּאִתְיָא מִמֵּילָא: (יב) אִם קִבֵּל עָלָיו תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת. מִבֵּאוּר הַגְּרָ״א (ד״ה ויש) מִשְׁמַע [א]שֶׁמְּצַדֵּד לְדִינָא כְּדָעָה זוֹ, וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן רס״א סָעִיף ד׳ בְּבֵאוּר הַמַּתְחִיל אֵין מְעָרְבִין: **ג** (יג) עֵרֶב לִשְׁנַיִם. הֵיכָנוּ שֶׁשָּׁנִים עָשׂוּהוּ שֶׁלֹּא לְעֶרֶב בִּשְׁבִילוֹ: (יד) אָנוּ חוֹשְׁבִים אוֹתוֹ לַיְלָה. וּכְבָר חל הֶעָרוּב: (טו) חוֹשְׁבִין אוֹתוֹ יוֹם. וְהִנִּיחַ בְּזְמַנּוֹ. וְאַף שֶׁהָאִישׁ הַזֶּה נַעֲשָׂה שֶׁלֹּא בְּעֵד שְׁנֵיהֶם וְסוֹתְרִין אַלּוּ לְאֵלּוּ, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן דְּעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת מִלְּתָא דְּרַבָּנָן הִיא תְּלִינַן לְקוּלָּא לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִשּׁוּם דְּסָפְקָא דְּרַבָּנָן לְקוּלָּא [גְּמָרָא (שבת לה.)]: (טז) אֲבָל אִם עֵרַב וְכוּ׳. דְּכֻלֵּי הַאי לֹא מִקְלִינַן לְחַלֵּק הַזְּמַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת גּוּפָא לְאִישׁ אֶחָד דְּהַיְנוּ לְעִנְיַן הַנָּחָה לְשַׁוְּיֵהּ כְּיוֹם וּלְעִנְיַן אֲכִילָה לְשַׁוְּיֵהּ כְּלַיְלָה:

א (א) סָפֵק אִם הָיָה קַיָּם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁנֶּאֱכַל אוֹ נִשְׂרַף הֶעָרוּב, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אִם הָיָה זֶה (ב) קֹדֶם שֶׁהִתְחִיל הַבֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת אוֹ שֶׁהָיָה קַיָּם בְּזְמַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת: (ב) כְּגוֹן סָפֵק אִם הֻנַּח וְכוּ׳. וְאַף דְּפָסַק לְעֵיל בְּסִימָן שצ״ג (ס״ב) וּבְסִימָן רס״א (ס״א) דְּסָפֵק דָּבָר הַמֻּתָּר בְּיוֹם טוֹב מֻתָּר בְּיוֹם טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת, הָתָם הוּא דְּלֹא הָיָה לוֹ חֶזְקַת כַּשְׁרוּת כְּלָל, אֲבָל הָכָא הוֹאִיל וְהָיָה לוֹ חֶזְקַת כַּשְׁרוּת מֵאֶתְמוֹל, אָמְרִינַן דְּלֹא נִפְסַל עַכְשָׁו:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ח (לג) מַגִּיד מִשְׁנָה (פ״ה הכ״ג):

א (ג) רַשׁ״י (ביצה סז: ד״ה לא עירובי): (ג) כֵּן מַשְׁמַע מִפִּתְיֵמַת הַפּוֹסְקִים. וְלֹא אָמְרִינַן דַּיְינִינְהוּ מִפְּקָא בְּעֶרֶב שַׁבָּת דִּלְמָא אֶתְמוֹל הָיָה קֹדֶשׁ אוֹ שֶׁלְּמָחָר בְּיוֹם שַׁבָּת יִהְיֶה יוֹם טוֹב וְהַיּוֹם הוּא חוֹל וְלֹא יִהְיֶה מַשְׁכְּחַת דַּיְינָא דִּבְרֵירְיֵתָא כִּי אִם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁיּוֹם אֶחָד הוּא קָדוֹשׁ] דְּדִמְיָא דְּמִקַּלִּינַן לְהַנִּיחַ בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת מִשּׁוּם סְפֵקָא: (ג) וּבְפֹרֶ״ מְגִדִּים (משׁ״ז סק״ב) מְצַדֵּד דְּהוּא הַדִּין לְהַנִּיחַ בְּיוֹם ה׳ גַּם בְּשַׁבִּיל יוֹם טוֹב שֶׁנִּי וְיֵהָנֵי זֶה שֶׁיִּהְיֶה מֻתָּר לְטַלְטֵל כֵּלִים לְהוֹצִיא מַחְצָר לְחָצֵר [אַף שֶׁלֹּא לְצָרְכּוֹ הַיּוֹם כְּלָל] בְּיוֹם שֵׁנִי, וְיֹאמַר, אִם הַיּוֹם חוֹל אֲנִי מַנִּיחַ בְּשַׁבִּיל מָחָר וּבְשַׁבִּיל שַׁבָּת, וְאִם הַיּוֹם קֹדֶשׁ אֵין בְּדִבְרֵי כְּלוּם. וּלְמָחָר בְּיוֹם ו׳ יֹאמַר אִם אֶתְמוֹל הָיָה קֹדֶשׁ אֲנִי מַנִּיחַ הַיּוֹם לְצָרְכּוֹ שַׁבָּת: (ד) אַחֲרוֹנִים: **ב** (ט) כֵּן מוּכָח מֵרְאִיַּת רַבֵּנוּ שְׁמַרְיָה שֶׁהוּבָא בְּפַרְדְּכִי (שבת סי׳ רצ), עַיֵּן שָׁם: (ו) כֵּן מוּכָח מִסִּימָן רס״א סָעִיף ד׳ וּמִסִּימָן רנ״ג סָעִיף ב׳ בְּהַגָּ״ה: **א** (ט) דְּאִלּוּ הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁרָגַע אַחַת הָיָה הֶעָרוּב קַיָּם אַחַר שֶׁכְּבָר הִתְחִיל זְמַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, אֲז אֲפִלּוּ יוֹדֵעַ בְּוַדַּאי שֶׁתָּכָף נִשְׂרַף גַּם כֵּן כָּשֵׁר כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן שצ״ג (ס״ג) [פְּרִישָׁה (סק״א)]:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (ס״ב) כתב: והעיקר כסברא ראשונה [שמותר לערב] בקבלת תוספת שבת בלבד. אבל אם התפלל תפילת ערבית של שבת הרי קיבל עליו שבת עצמה כיון שהתפלל תפילת ליל שבת, ונאסר בכל השבותים כמו בשבת עצמה לבד ממה שנעשה ע״י אחר כמו שנתבאר בסימן רס״א ורס״ג. ואפילו אם הוא לא התפלל, אם רוב הציבור התפללו המיעוט נמשכים אחריהם בעל כרחן (ולא משגמרו התפילה אלא אפילו משהתחילו אותה דהיינו ענית ברכו כמו שנתבאר).

עון והדר - Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

אִם לָאו, לא: ב [ג]צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא הָעֵרוּב בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת בְּמָקוֹם שֶׁרָאוּי לִטְלוֹ, הִלְכָּךְ אִם נָפַל עָלָיו גַּל וְאֵינוֹ יָכוֹל לִטְלוֹ (ג) בְּלֹא מָרָא וַחֲצִינָא, אָסוּר. הַגָּהּ: וְהָעֵרוּב אֵין צָרִיךְ לִהְיוֹת קַיָּם רַק בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת (טור). *וְיָכוֹל לְאָכְלוֹ כְּשֶׁוַּדַּאי חֲשֵׁכָה (הגהות אשירי (פ״ג סי״ז) ומרדכי פרק בכל מערבין (סי׳ תג׳)). וְיֵשׁ לִבְצֹעַ עָלָיו (ד) בְּשַׁחֲרִית בְּשַׁבָּת (מנהגים (עירובי תבשילין)). וְדַוְקָא בְּמָקוֹם שֶׁנּוֹהֲגִים לְעָרֵב כָּל עֶרֶב שַׁבָּת, [*] (ה) אֲבָל עָדִיף טְפֵי לְעָרֵב עַל כָּל הַשָּׁנָה (ו) בְּפַעַם אַחַת כְּדִלְעֵיל סִימָן שס״ח (ס״ה) (בית יוסף (סי׳ שלה ד״ה בפרק)): ג [ד]נְתָנוֹ (ז) בְּמִגְדָּל וְנָעַל בְּפָנָיו (ח) וְאָבַד הַמַּפְתֵּחַ (ט) קֹדֶם שֶׁחָשֵׁכָה, אִם אִי אֶפְשָׁר לְהוֹצִיא הָעֵרוּב אֶלָּא אִם כֵּן עָשָׂה (ק׳) [א] (י) *[ה]מְלָאכָה גְּמוּרָה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, הֲרֵי זֶה כְּמִי שֶׁאָבַד וְאֵינוֹ עֵרוּב, שֶׁהֲרֵי אִי אֶפְשָׁר (יא) לְאָכְלוֹ:

ג שָׁם בַּמִּשְׁנָה הַנִּזְכֶּרֶת. ד מִשְׁנָה שָׁם ל״ד (ע״ב). ה כְּאוֹקִימְתָּא דְּאַבַּיֵּי וְרָבָא שָׁם (לה.), וְעַיֵּן בְּסִימָן שי״ד סָעִיף ז׳ פְּרָטֵי הַדִּינִין.

שצה דִּינֵי בִּרְכַּת עֵרוּב. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א (א) [א]מִצְוָה לַחֲזֹר אַחַר שִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת, [*] וּמְבָרֵךְ עָלָיו (ב) עַל מִצְוַת עֵרוּב, וְאוֹמֵר בְּזֶה הַשִּׁתּוּף יִהְיֶה

א סִימָן זֶה צִיַּנְתִּי לְעֵיל בְּסוֹף סִימָן שס״ו (סעיפים יג־טו).

בְּאֵר הֵיטֵב

ג (ק׳) מְלָאכָה. אֲבָל בִּמְלָאכָה דְּרַבָּנָן לֹא גָזְרוּ עָלָיו בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת בִּדְבַר מִצְוָה. וְאִם מָצָא הַמַּפְתֵּחַ בְּשַׁבָּת, בְּכָל עִנְיָן הָוֵי עֵרוּב אֲפִלּוּ מְצָאוֹ בַּשָּׂדֶה. ט״ז (סק״ב) עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ב [בהג״ה] אֲבָל עָדִיף טְפֵי כו׳. וּבְשֵׁם הָאֲרִ״י זַ״ל כָּתְבוּ שֶׁהָיָה כו׳. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם לְעֵיל סוֹף סִימָן שס״ו (סק״כ). וּמַה שֶּׁכָּתַב דְּקָאֵי עַל עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין, לֹא נְהִירָא, וְכֵן כָּתַב בְּשִׁיּוּרֵי בְּרָכָה שֶׁבְּדַמֶּשֶׂק הָיוּ מַקְפִּידִים לַעֲשׂוֹת עֵרוּב בְּכָל עֶרֶב שַׁבָּת עַל פִּי הַקָּדוֹשׁ מוֹרֵנוּ הָרַב רַבִּי חַיִּים וִיטַל זַ״ל, עַיֵּן שָׁם: ג [א] מְלָאכָה. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת שַׁעַר אֶפְרַיִם סִימָן כ״ו וְהוּבָא בְּיַד אֶפְרַיִם לְקַמָּן סִימָן ת״ט:

[בשו״ע] וּמְבָרֵךְ עָלָיו עַל מִצְוַת עֵרוּב. עַיֵּן לְעֵיל סִימָן שס״ו מַה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם שׁוּ״ת מַהֲרַ״מ דִּי בּוּטִין בְּעוֹשֶׂה שְׁנֵי עֵרוּבִין, שֶׁל עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת וְעֵרוּב תַּבְשִׁילִין יַחַד. וְנִרְאֶה

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דִּמְעָרְבִין עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, דְּאֵין לוֹ חֶזְקַת כַּשְׁרוּת, עַל כָּרְחָךְ צָרִיךְ לוֹמַר דְּסָפֵק אִם הֻנַּח כְּלָל (ג) גָּרַע טְפֵי.. (ג) וְלָכֵן אִם הִנִּיחַ (ד) לְשִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת בָּשָׂר שֶׁל סְפֵק טְרֵפָה אֵינוֹ עֵרוּב, דְּזֶה הָוֵי כְּסָפֵק אִם הֻנַּח, וְגַם דְּבָעִינַן סְעוּדָה הָרְאוּיָה מִבְּעוֹד יוֹם, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה אבל אם לא): ב (ג) בְּלֹא מָרָא וַחֲצִינָא אָסוּר. אֲבָל אִם אֵין צָרִיךְ לְמָרָא וַחֲצִינָא אֶלָּא לְטַלְטֵל מֻקְצֶה, לֹא גָזְרוּ עָלָיו בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן רס״א (ס״א): (ד) בְּשַׁחֲרִית בְּשַׁבָּת. הַטַּעַם, הוֹאִיל וְאִתְעֲבִיד בֵּיהּ חֲדָא מִצְוָה נַעֲשֶׂה בּוֹ מִצְוָה אַחֶרֶת. וְאַף דְּיוּכַל לְאָכְלוֹ גַּם בְּעַרְבִית כַּנַּ״ל, מִכָּל מָקוֹם טוֹב יוֹתֵר לִבְצֹעַ עָלָיו בְּשַׁחֲרִית מִשּׁוּם דִּפְעָמִים מַקְדִּים לֶאֱכֹל בְּעַרְבִית קֹדֶם חֲשֵׁכָה: (ה) אֲבָל עָדִיף טְפֵי וְכו׳.. שֶׁמָּא יִשְׁכְּחוּ פַּעַם אַחַת מִלְּעָרֵב. וְעַיֵּן לְעֵיל בְּמַה שֶּׁכָּתַבְתִּי שָׁם בְּסָעִיף ה׳ (ס״ק כא): (ו) בְּפַעַם אַחַת. וּבְאֹפֶן זֶה, כְּשֶׁנֶּאֱכַל עֵרוּבוֹ בְּשַׁבָּת אֵינוֹ מֻתָּר רַק לְאוֹתָהּ שַׁבָּת, אֲבָל לֹא לְשַׁבָּת הַבָּאָה: ג (ז) בְּמִגְדָּל. שֶׁל בִּנְיָן, אוֹ אֲפִלּוּ בְּמִטַּלְטֵל, (ה) כְּמוֹ תֵּבָה גְּדוֹלָה (ו) הַמַּחֲזֶקֶת אַרְבָּעִים סְאָה שֶׁיֵּשׁ בִּסְתִירָתָהּ מִשּׁוּם סְתִירַת אֹהֶל דְּאוֹרַיְתָא, כַּמְבֹאָר בְּסִימָן שי״ד (ס״א): (ח) וְאָבַד הַמַּפְתֵּחַ. דַּוְקָא שֶׁנֶּאֱבַד מִמָּקוֹם שֶׁהִנִּיחוֹ וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ הֵיכָן הוּא, אֲבָל אִם הוּא מֻנָּח בִּמְקוֹמוֹ אֶלָּא שֶׁהוּא שָׁכַח בְּאֵיזֶה מָקוֹם הִנִּיחוֹ, הָוֵי עֵרוּב, דְּעָבִיד הוּא דְּמִדְכַּר [הָרַשְׁבָּ״א (לד: ד״ה מתני׳) וְהָרִיטְבָּ״א בְּחִדּוּשֵׁיהֶם (שם ד״ה רבי אליעזר)]: (ט) קֹדֶם שֶׁחָשֵׁכָה. פֵּרוּשׁ, (ז) קֹדֶם זְמַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, דְּבִתְחִלַּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת כְּבָר הָיָה אָבוּד מִמֶּנּוּ: (י) מְלָאכָה גְּמוּרָה. כְּגוֹן שֶׁצָּרִיךְ לִסְתֹּר הַמִּגְדּוֹל אוֹ הַדֶּלֶת, שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מִשּׁוּם (ח) סְתִירַת אֹהֶל: (יא) לְאָכְלוֹ. וְאִם נִמְצָא הַמַּפְתֵּחַ בְּשַׁבָּת בְּמָקוֹם שֶׁיָּכוֹל לַהֲבִיאוֹ בְּלֹא מְלָאכָה דְּאוֹרַיְתָא, שֶׁלֹּא הָיָה מַפְסִיק (ט) רְשׁוּת הָרַבִּים בֵּין מָקוֹם שֶׁנִּמְצָא הַמַּפְתֵּחַ לְבֵין הַמִּגְדּוֹל, (י) הָוֵי עֵרוּב, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הָיָה בְּיָדוֹ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, כֵּיוָן שֶׁמָּצָא אוֹתָן אַחַר כָּךְ חָשְׁבִינַן לֵיהּ כְּאִלּוּ הָיָה בְּיָדוֹ, (יא) שֶׁמָּצוּי הוּא שֶׁיִּמְצָאֶנּוּ:

בֵּאוּר הֲלָכָה

טְהוֹרָה וְכו׳, וְאַף דְּמַיְירֵי שָׁם לְעִנְיַן עֵרוּבֵי תְחוּמִין, סוֹבֵר דְּהוּא הַדִּין לְעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת. וְדַע דְּדִין זֶה לָאו דִּין בָּרוּר הוּא, דְּרַבִּים מֵהָרֵאשׁוֹנִים פְּלִיגִי עֲלֵיהּ, הָרַבֵּנוּ תָּם וְהָרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל הַמּוּבָאִים בְּשַׁבָּת ל״ד (ע״א) בְּתוֹסָפוֹת דִּבּוּר הַמַּתְחִיל שְׁנֵיהֶם בְּסוֹף הַדִּבּוּר, דְּסוֹבְרִים שָׁם דְּמֵימְרָא זוֹ דְּרַבִּי יוֹסֵי הוּא דַּוְקָא לְעִנְיַן עֵרוּבֵי תְחוּמִין אֲבָל לֹא לְעִנְיַן עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת, דְּבָזֶה אֲפִלּוּ סָפֵק טְהוֹרָה סָפֵק טְמֵאָה כָּשֵׁר, וְכֵן מֵהָרַ״ן סוֹף פֶּרֶק בַּמֶּה מַדְלִיקִין (יד: ד״ה והאי) וּמֵהַמָּרְדְּכַי בְּפֶרֶק בַּכֹּל מְעָרְבִין (עירובין סי׳ תפח) מַשְׁמַע גַּם כֵּן הָכִי, וְכֵן מוּכָח בְּהָדְיָא מֵהָרִיטְבָּ״א בְּעֵרוּבִין דַּף ע״ו (ע״א ד״ה דאמר) דִּבְעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת כָּשֵׁר סָפֵק תְּרוּמָה טְהוֹרָה אוֹ טְמֵאָה, [א]וּמִמֵּילָא הוּא הַדִּין בְּסָפֵק הֻנַּח אוֹ לֹא:

ב * וְיָכוֹל לְאָכְלוֹ כְּשֶׁוַּדַּאי חֲשֵׁכָה. וְאַף דִּלְעֵיל בְּסִימָן שצ״ג סָעִיף ג׳ פָּסַק דְּאִם נֶאֱכַל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת גַּם כֵּן עֵרוּבוֹ עֵרוּב, הָתָם הוּא לְעִנְיַן דִּיעֲבַד, אֲבָל לְכַתְּחִלָּה אֵין כְּדַאי לְהַכְנִיס עַצְמוֹ אֲפִלּוּ בְּסָפֵק דְּרַבָּנָן. וְהַאי דִּמְקִלִּינַן בְּסָעִיף ב׳ שָׁם לְהַנִּיחוֹ לְכַתְּחִלָּה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, מַיְירֵי נַמִי כְּגוֹן שֶׁנִּתְאַחֵר וְלֹא הִנִּיחוֹ מִקֹּדֶם, וְדָיְינִינַן לֵיהּ לְעִנְיַן עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת [דְּקִיל מֵעֵרוּבֵי תְחוּמִין] כְּדִיעֲבַד, אֲבָל לְכַתְּחִלָּה בְּוַדַּאי מִצְוָה לְהַנִּיחוֹ קֹדֶם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם סִימָן ר״ס סָעִיף קָטָן ג׳:

ג * מְלָאכָה גְּמוּרָה. כֵּן הוּא לְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם (פ״א הכ״ב). וְהִשְׁמִיט סוּגְיָא דְּעֵרוּבִין דַּף ל״ד (ע״ב) דְּאוֹסֵר אַף בְּמִגְדָּל שֶׁל לְבֵנִים סְדוּרוֹת בְּלֹא טִיחַ טִיט דְּאֵין בּוֹ אֶלָּא שְׁבוּת, דִּמְפָרֵשׁ דְּאָתְיָא הַסּוּגְיָא שָׁם דְּלֹא כְּרַבִּי, וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת שָׁם (לה. ד״ה בעי) דִּלְרַבִּי דְּכָל דָּבָר שֶׁהוּא מִשּׁוּם שְׁבוּת לֹא גָזְרוּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא בְּמִגְדּוֹל שֶׁל בִּנְיָן [אוֹ שֶׁל עֵץ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַרְבָּעִים סְאָה וְכַנַּ״ל] שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מְלָאכָה גְּמוּרָה בִּסְתִירָתוֹ. וְהַטּוּר הָעְתִּיק הַגְּמָרָא לֶאֱסֹר אַף בְּמִגְדּוֹל שֶׁל לְבֵנִים סְדוּרוֹת [וְאַף בְּעֵרוּבֵי תְחוּמִין מַשְׁמַע דִּסְבִירָא לֵיהּ כֵּן, שֶׁצִּיֵּן בְּסִימָן ת״ט לִדְבָרָיו כָּאן, וְאַף שֶׁעֵרוּבֵי תְחוּמִין הוּא צֹרֶךְ מִצְוָה לְכֻלֵּי עָלְמָא] נִרְאֶה שֶׁהוּא מְפָרֵשׁ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרִיטְבָּ״א (לד: ד״ה הכא) דְּהַסּוּגְיָא אָתְיָא אַף לְרַבִּי וּמִשּׁוּם דִּלְבֵנִים סְדוּרוֹת הוּא שְׁבוּת הַקָּרוֹב [לִדְאוֹרַיְיתָא] דְּדוֹמֶה לִסְתִירַת בִּנְיָן, וְכֵן כָּתַב בְּקָרְבַּן נְתַנְאֵל (פ״ג סי׳ ה אות ק), אֲבָל הָרַשְׁבָּ״א בְּחִדּוּשָׁיו (לד: ד״ה והאמר) וּבַעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (שער ה סי׳ יט) כָּתַב כְּדַעַת הָרַמְבַּ״ם וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת דְּהוּא דְּלֹא כְּרַבִּי, דִּלְרַבִּי דְּקַיְימָא לָן כְּוָתֵיהּ אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא בְּבִנְיָן גָּמוּר, וְכֵן נִרְאֶה מֵהָרַב הַמַּגִּיד בְּפֶרֶק ו׳ (ה״י). אֶלָּא דְּצָרִיךְ עִיּוּן אֵיזֶה מְלָאכָה גְּמוּרָה שַׁיָּךְ אַף

א (א) מִצְוָה לַחֲזֹר וְכו׳. פֶּן יִשְׁכְּחוּ וְיָבוֹאוּ לִידֵי אִסּוּר טִלְטוּל: (ב) עַל מִצְוַת עֵרוּב. שֶׁגַּם עַל שִׁתּוּף שַׁיָּךְ שֵׁם עֵרוּב, שֶׁמְּעָרְבִין וּמְשֻׁתָּפִין

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וְהַגְּרָ״א (ד״ה ספק) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ג) מִמָּגֵן אַבְרָהָם לְקַמָּן בְּסִימָן ת״ט סָעִיף קָטָן ט׳: (ד) דְּעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת הוּא דַּוְקָא בְּפַת, כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן שס״ו (ס״ח): ג (ה) רַמְבַּ״ם בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה (פ״ג מ״ג): (ו) גְּמָרָא (לה.), וְכַנַּ״ל בְּסִימָן שי״ד (ס״א) עַיֵּן שָׁם: (ז) דְּאִלּוּ בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת גּוּפָא מְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן שצ״ג סָעִיף ג׳ דְּאִם נֶאֱכַל הָוֵי עֵרוּב [הַגְּרָ״א (ד״ה קודם) וּפְרִי מְגָדִים (משו״ז סק״ב)]: (ח) עַיֵּן בֵּאוּר הֲלָכָה (ד״ה מלאכה). וְאִם הָיָה הַמַּנְעוּל קָשׁוּר בְּחֶבֶל, מוּכָח בַּגְּמָרָא (לה.) וּלְפֵרוּשׁ רַשִׁ״י שָׁם (ד״ה ובעי) דְּאֵין בּוֹ אִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא בִּפְסִיקָתוֹ וְהָוֵי עֵרוּב: (ט) וְאַף דְּגַם בִּרְשׁוּת הָרַבִּים יָכוֹל לְהַעֲבִירוֹ פָּחוֹת פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת, שְׁבוּת זֶה לֹא הִתִּירוּ בִּמְקוֹם עֵרוּב כַּמְבֹאָר בְּסִימָן ת״ט (משנ״ב ס״ק יב), עַיֵּן שָׁם [אַחֲרוֹנִים]: (י) דִּבְשָׂדֶה שֶׁהוּא כַּרְמְלִית דְּהַטִּלְטוּל הוּא רַק מִדְּרַבָּנָן לֹא גָזְרוּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. וּמַה שֶּׁנִּזְכַּר בַּגְּמָרָא (לד:) לֶאֱסֹר בְּשָׂדֶה, אָתְיָא דְּלֹא כְּרַבִּי. וְהַטּוּר הָעְתִּיק כִּלְשׁוֹן הַגְּמָרָא לֶאֱסֹר אַף בְּשָׂדֶה, וְהָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ד) וְהַמַּאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ג) כָּתְבוּ שֶׁטַּעְמוֹ דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּלֹא חֲשִׁיב עֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת דְּבַר מִצְוָה [וּלְפָלָא הֲלֹא הַטּוּר בְּעַצְמוֹ פָּסַק בְּנָפַל עָלָיו גַּל אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא דַּוְקָא כְּשֶׁצָּרִיךְ מָרָא וַחֲצִינָא, וְטַעְמוֹ דִּסְבִירָא לֵיהּ כְּרַבִּי דְּלֹא גָזְרוּ עַל שְׁבוּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וְעַל כָּרְחָךְ דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּעֵרוּבֵי חֲצֵרוֹת נַמִי מִצְוָה וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַגְּרָ״א (ד״ה ואינו יכול)]. וּלְדִינָא אֵין נַפְקָא מִנָּהּ, דְּלַהֲלָכָה הִכְרִיעוּ הָאַחֲרוֹנִים כְּדַעַת הָרַמְבַּ״ם (פ״א הכ״ב) וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ, עַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי: (יא) טוּר, וְהוּבָא בָּאַחֲרוֹנִים:

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב (ס״א) פסק כדעת השו״ע שבספק אם הונח אסור.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah